

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 100 (1975), No. 1, 102--108

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117871>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1975

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

ZEMŘELA DR. DOROTHEA VOLFOVÁ

ZDENKA JARNÍKOVÁ, Praha

18. srpna 1974 zemřela pro krátké těžké nemoci DR. DOROTHEA VOLFOVÁ, dlouholetá pracovnice Matematického ústavu ČSAV, která velkou část svého života věnovala budování knihovny MÚ ČSAV.

Dr. D. Volfová se narodila 23. října 1913 v Praze v rodině známého pražského lékaře MUDr. A. Maixnera. Časté cesty jejího otce do ciziny jí umožnily naučit se v mládí dobře němčině a francouzštině. Po absolvování gymnasia se rozhodla pro studium na Přírodovědecké fakultě KU, kde studovala teoretickou fyziku. Přírodovědeckou fakultu ukončila v roce 1937 a v roce 1939 obhájila dizertační práci na téma: Elektromagnetické vlny ve vodivých trubcích. V té době již měla za sebou krátkou učitelskou praxi a posléze nastoupila do Universitní knihovny v Praze. Zde vystřídala několik oddělení, ale hlavně pracovala v heslovém a systematickém katalogu. V roce 1947 byla vyslána Universitní knihovnou na půl roku do New Yorku, kde pracovala v knihovně OSN.

V roce 1956, když Matematický ústav převzal fondy knihovny JČMF a Ústředního ústavu matematického, byla dr. Volfová požádána, aby se ujala vedení této knihovny. Plnila tento úkol s nesmírnou vervou a pečlivostí a nebála se ani značné tělesné námahy, kterou musela vynaložit, aby se knihovna stala takovou, jakou ji při svém odchodu do důchodu, v loňském roce na jaře, zanechala.

Když byla knihovna dána do pořádku, mohla dr. Volfová věnovat více času výchově spolupracovníc, s kterými pak sestavila několik bibliografií matematických časopisů a ve spolupráci s odbornými a vědeckými pracovníky vybudovala oborový katalog. V obojím jí byla nápomocná jednak znalost cizích jazyků, jednak matematické vzdělání. Její zásluhou byla též ve velké míře navázána a rozvíjena mezinárodní výměna matematických publikací, zejména časopisů.

Dr. Volfová byla výborný systematik a organizátor a všichni, kdo navštěvovali knihovnu MÚ ČSAV v letech 1956–1974, si jistě rádi vzpomenou na ženu, která se velmi zasloužila o vybudování a chod této knihovny.

DRUHÉ ČESKOSLOVENSKÉ SYMPOSIUM O TEORII GRAFŮ

Od prvního setkání našich a zahraničních pracovníků v teorii grafů (Smolenice 1963) vzrostl u nás i ve světě zájem o tuto matematickou disciplínu. Svědčí o tom i druhé naše symposium, jež se konalo v Praze od 24. do 28. června 1974. Na organizaci symposia se podílely Matematický ústav ČSAV, Matematický ústav SAV a matematicko-fyzikální fakulta Karlovy university. Jednání, které se konalo v budově Karolina, Praha 1, Celetná 16, zahájil v pondělí v 9,00 hod předseda organizačního výboru prof. dr. MIROSLAV FIEDLER, DrSc. -Po něm jménem ČSAV promluvil akademik JOSEF NOVÁK a jménem MFF KU její děkan doc. ing. FRANTIŠEK FABIAN, CSc. Vědecké zasedání se skládalo z hodinových a půlhodinových přednášek a z dvacetiminutových sdělení. Některé přednášky byly prosloveny v plénu, ale většina jednání probíhala paralelně ve dvou sekcích. Pro informaci uvádíme přehled všech přednášek a sdělení:

- P. ERDÖS: Problems and results on graph theory
J. W. MOON: The expected node-independence number of various types of trees
L. W. BEINEKE: A survey of tournament results
C. BERGE: Helly-families and hypergraphs
G. O. H. KATONA: An inequality for hypergraphs with non-disjoint edges
M. E. WATKINS: Graphical regular representations of groups
V. TRNKOVÁ: Strong embeddings of the category of graphs into topological categories
J. NOVÁK: A note on disjoint cyclic Steiner triple systems
W. DÖRFLER: On set-systems and their automorphism
J. HANÁK: Equilibrium points of some games on oriented graphs
A. J. HOFFMAN: On the spectral radius of topologically equivalent graphs (with J. H. SMITH)
M. FIEDLER: Algebraic approach to connectivity of graphs
L. LOVÁSZ: Flow problems and edge connectivity
J. BOSÁK: Graphs of algebras and algebraic graphs
R. WEISS: s -regular graphs
E. BANNAI: Finite permutation groups and graphs
J. SEDLÁČEK: Some properties of trees
M. KRÓL: The chromatic number of some strong connected graphs
M. BORIES: Results on complete colorings of vertices and edges on the graphs
V. MÜLLER: Unequely colorable graphs without short cycles
J. ADÁMEK - V. KOUBEK: Products of graphs as a representation of semigroups
H. J. FINCK: Färbung planarer Graphen
A. HILL: Some topics in 3-polyhedral graphs
W. BUTLER: Non-Hamiltonian simple 3-polytopes
S. JENDROL': On the face vector of a simple maps on orientable manifolds
H. FLEISCHNER: Hamiltonian squares of graphs
L. S. MEL'NIKOV: Топологические классификации графов
L. SZAMKOŁOWICZ: O проблемах элементарной теории графов
W. MADER: Grad und lokaler Zusammenhang in endlichen Graphen
H. WALTHER: Über den „shortness exponent“ in Polyedergraphen (mit B. ILLING)
M. SYSŁO: The minimum fundamental set of cycles of a graph
M. BOROWIECKI: Об α -перестановочных графах
L. KUČERA - V. RÖDL: Algebraic characterization of defect homomorphisms of graphs
O. BOTLÍK: Modifications of distribution systems as a generalization of the Hall's theorem
M. MÜNDOVÁ - V. KOUBEK: On the choice of systems of mappings by graphs
J. NEŠETŘIL: Many faces of Ramsey theory I
V. RÖDL: Many faces of Ramsey theory II
P. GORALČÍK - V. KOUBEK: Graphs and semigroups

- M. KOMAN: A note on the crossing number of $K_{m,n}$ on the Klein's bottle
- F. HARARY: Some difficult unsolved problems in graph theory
- A. HAJNAL: Chromatic numbers of set-systems
- R. C. BOSE: Some characterization theorems of graph theory with applications to embedding problems
- R. HALIN: Unendliche Wege in Graphen
- P. MARTIN: Problems in definition and enumeration of eulerian circuits in multigraphs
- A. ASTIE: Tournaments with an automorphism group of minimum rank
- J. PELANT: Tournaments and morphisms
- V. JURÁK: On a finite projective plane with points of some tournaments
- C. DINESCU: On some special paths in networks
- A. J. W. HILTON: On edge-colouring multigraphs
- V. T. SÓS: On graphs and designs
- R. J. WILSON: Edge-colourings of critical graphs
- F. NIELSEN - B. TOFT: On a class of planar 4-chromatic graphs due to T. Gallai and its critical members
- H. IZBICKI: Marked graphs with various firing rules
- R. E. PIPPERT - L. W. BEINEKE: An cyclic cell-growth problem
- Z. HEDRLÍN: Homomorphisms of graphs and differential equations
- F. STERBOUL: A class of extremal problems
- CH. S. EDWARDS: A girth-dependent lower bound for the size of a largest bipartite subgraph
- F. GLIVIAK: On radially critical graphs
- J. PLESNÍK: Note on diametrically critical graphs
- M. SIMONOVITS: Extremal graph problems
- E. TOMOVÁ: On decompositions of complete bipartite graphs into factors with given diameters
- J. C. BERMOND: Decomposition of the complete directed graph into k -circuits
- Z. SKUPIEŃ: Partitions of vertices into paths
- C. ST. J. A. NASH-WILLIAMS: Marriage in denumerable societies
- I. HAVEL: Embedding certain trees into the n -cube
- L. NEBESKÝ: Some properties of line graphs
- R. A. BRUALDI: Matroids induced by directed graphs, a survey
- W. IMRICH: On the unique embeddability of 3-connected planar graphs
- B. ZELINKA: Two-way infinite trails in locally finite graphs
- K. ČULÍK: A normal form of directed rooted graphs
- F. ZÍTEK: Quelques remarques sur les graphs polaires
- M. SEKANINA: On two constructions of Hamiltonian graphs
- H. A. JUNG: Note of Hamiltonian lines
- J. A. BONDY: Almost reconstructing infinite graphs
- J. SHEEHAN: Graphs with exactly one Hamiltonian circuit
- A. P. WOJDA: On Hamiltonian problems
- J. NIČÁK: Оценка числа Гамильтоновых циклов в мультиграфах

Jedna hodina vědeckého programu byla též věnována novým problémům. Přípravuje se sborník s názvem *Recent advances in graph theory*, který přinese texty všech přednášek, sdělení a nových problémů. Sborník má vyjít v dohledné době v nakladatelství Academia.

Také společenský program (přátelské setkání zahraničních účastníků, komorní koncert, výlet do okolí Prahy, slavnostní večeře apod.) se setkal s dobrým ohlasem mezi účastníky symposia a zajisté přispěl k navázání nových vědeckých kontaktů mezi pracovníky této matematické disciplíny.

Jiří Sedláček, Praha

XXIII. ROČNÍK MATEMATICKÉ OLYMPIÁDY

Proti loňskému ročníku matematické olympiády nedošlo v organizaci soutěže k žádným změnám. V kategorii Z tedy soutěžili žáci 9. tříd ZDŠ, kat. C a B byly určeny studentům 1. a 2. ročníků středních škol, žáci 3. a 4. ročníků soutěžili v kategorii A. Nadaným žákům s dobrými studijními výsledky mohly KVMO, resp. OVMO, povolit účast ve vyšší kategorii. V posledních několika letech se počet účastníků soutěže stále zvyšuje. Bylo tomu tak i letos. Do celostátního III. kola kategorie A, navrhly KVMO téměř 200 úspěšných řešitelů II. kola. Proto byl do Strakonic, kde se celostátní kolo konalo, pozván nejvyšší možný počet žáků, tj. 80. Z nich se dostavilo 79, jeden nebyl ředitelstvím své školy uvolněn. Výsledky III. kola však byly horší oproti minulému ročníku. Úspěšných řešitelů bylo 23, z nich 11 bylo vyhlášeno vítězi. Poprvé v historii MO se umístil na prvním místě žák 1.roč. gymnasia. Je jím Jiří NAVRÁTIL z Olomouce. Na druhém místě se umístil PAVEL FERST z Prahy 3, na třetím MICHAEL VALÁŠEK z Prahy 2. Mezi vítězi byla jediná dívka ALENA VENCOVSKÁ z Prahy 1.

Společenský a kulturní rámec III. kola byl letos zvláště důstojný a slavnostní. Předsedkyně KVMO jihočeského kraje Ing. dr. LADA VAŇATOVÁ spolu s okresními činiteli pečlivě připravili účastníkům krásné tři dny pobytu ve Strakonicích. Na nezapomenutelném kulturním večeru nejprve promluvily k mladým srdcím verše, po nich vystoupil Prácheňský soubor písní a tanců a žáci LŠU se svými učiteli s ukázkami jihočeského folklóru. Všem učinkujícím patří dík. Během dnů soutěže při různých příležitostech představitelé okresních orgánů i KNV Jihočeského kraje vysoce oceňovali úlohu matematiky v našem životě i význam jejího studia. Svou péčí o nejmladší matematiky dokázali, že nezůstávají jen u slov.

Toto však nebyl jediný jihočeský příspěvek matematické olympiádě, neboť obvyklé celostátní soustředění úspěšných řešitelů kategorie B a C se konalo v Zadově na Šumavě. Odborné přednášky a besedy zajistili pracovníci ÚVMO, MÚČSAV, MÚ SAV a vysokých škol pod vedením dr. Jiřího SEDLÁČKA, CSc.

ÚVMO vydal v Mladé Frontě další svazky *Školy mladých matematiků*: č. 33 JAROSLAV MORÁVEK: „O dynamickém programování“; č. 34. (na obálce chybně uvedeno 33) LADISLAV RIEGER: „O grupách“; č. 35 ALOIS KUFNER: „Co asi nevíte o vzdálenosti“. V reedici vyšlo č. 30 „Malý výlet do moderní matematiky“ autorů Komana a VYŠÍNA.

Organizace soutěže byla letos ztížena pozdním jmenováním nového ÚVMO, takže od ledna 1974 po dobu 6 měsíců řídil soutěž zúžený ÚVMO, složený z některých pracovníků starého a nově navrženého ÚVMO. Nový ÚVMO, který byl v červenci tr. jmenován, se sešel koncem roku 1974 na své ustavující schůzi.

Petr Fabinger, Praha

KONFERENCE ČESKOSLOVENSKÝCH MATEMATIKŮ – OSTRAVA 1974

Jednota československých matematiků a fyziků a Jednota slovenských matematiků a fyziků ve spolupráci s Vysokou školou báňskou v Ostravě uspořádaly ve dnech 26. až 29. srpna 1974 Konferenci československých matematiků. Cílem konference bylo:

(i) podat přehled vybraných aktuálních směrů bádání v jednotlivých oborech matematiky v ČSSR a ve světě,

(ii) projednat a posoudit návrhy na sestavení státního programu základního výzkumu v oblasti matematiky na období šestého pětiletého plánu,

(iii) posoudit prognózu rozvoje československé matematiky do roku 1990.

V plenárních zasedáních byly předneseny tyto přednášky:

O. BORŮVKA: Diferenciální rovnice v rámci dějin matematiky

J. BOŠÁK: O rozkladě grafů na faktory

F. FABIAN: O reformě studia matematiky na universitách v ČSSR
M. KATĚTOV: Některé vývojové tendence současné matematiky
V. KOŘÍNEK: Jak JČSMF pečovala a pečuje o terminologii školské matematiky
P. MANDL: Pravděpodobnost a statika v teorii řízení
P. VOPĚNKA: O základech matematické analýzy.

V pondělí odpoledne se účastníci konference rozdělili do 12 sekcí a vyslechli celkem 36 odborných přednášek. V úterý odpoledne jednali účastníci konference v sekcích o státním programu základního výzkumu v oblasti matematiky a o prognóze rozvoje matematiky. Jednání byla obsažná a živá a týkala se konkrétních otázek přípravy státního programu základního výzkumu a prognózy i podmínek pro úspěšné uplatnění matematiky. Resoluce a závěry konference byly sestaveny na základě zápisů o jednáních v sekcích a byly schváleny na závěrečném plenárním zasedání ve čtvrtek. Z tohoto zasedání byly též zaslány pozdravné dopisy ÚV KSČ, ÚV KSS, presidiu ČSAV, presidiu SAV, ministerstvu školství ČSR a ministerstvu školství SSR.

Součástí programu konference byl i výlet do Hrádku nad Moravicí a společenský večer.

Podnět ke svolání Konference československých matematiků vzešel na První konferenci o aplikacích matematiky, která se konala v Olomouci v září 1973; velkou péčí přípravě konference věnoval přípravný výbor v čele s předsedou JČSMF akademikem JOSEFEM NOVÁKEM.

Konference proběhla v objektech VŠB v Ostravě ve velmi srdečném a pracovním ovzduší a účastnilo se jí 232 matematiků z ČSSR. Pracovníci pobočky JČSMF v Ostravě a katedry matematiky a deskriptivní geometrie VŠB v Ostravě v čele s rektorem VŠB prof. OLDŘICHEM HAJKREM, členem korespondentem ČSAV a tajemníkem organizačního výboru Dr. KVĚTOMILEM STACHEM, CSc., vynaložili velké úsilí při organizaci konference a péče o účastníky konference, kteří do Ostravy přijeli z jiných míst, byla příkladná.

Jaroslav Kurzweil, Praha

RESOLUCE KONFERENCE ČESKOSLOVENSKÝCH MATEMATIKŮ OSTRAVA 1974

Účastníci Konference československých matematiků Ostrava 1974, kteří se sešli, aby

I. projednali a posoudili návrhy na sestavení šestého pětiletého plánu státního programu základního výzkumu v oblasti matematiky a

II. posoudili návrhy na perspektivní rozvoj československé matematiky, velmi uvítali iniciativu JČSMF při svolání této konference. Jsou si vědomi důležitosti úlohy, kterou JČSMF při posuzování projednávaných otázek může hrát — především tím, že poskytuje platformu pro společné jednání pracovníků z nejrůznějších pracovišť praxe a že umožňuje širokou diskusi a výměnu zkušeností členů i nečlenů JČSMF.

Účastníci konference jednali na základě materiálů, které k bodu I připravila Rada stěžejního úkolů I-4 a k bodu II Vědecké kolegium matematiky ČSAV a na základě diskusních příspěvků účastníků konference. Konference dospěla k řadě závěrů a obrací se k oběma jmenovaným orgánům se žádostí, aby k těmto závěrům přihlédly při sestavování konečných verzí dokumentů o 6. pětiletém plánu státního programu základního výzkumu a o perspektivě matematiky.

I. Šestá pětiletka v oblasti matematiky

— Konference si je vědoma úlohy, kterou plánovitost vědecké práce i organizační struktura státního programu základního výzkumu hraje při rozvoji matematiky.

— Konference vítá změny ve struktuře stěžejního úkolu věnovaného matematice a plně podporuje jeho rozšíření z dosavadních dvou hlavních úkolů na pět:

I-5-1 Matematická analýza

I-5-2 Algebraické struktury a matematická logika

I-5-3 Obecné, geometrické a topologické struktury

I-5-4 Matematická statistika a teorie pravděpodobnosti

I-5-5 Teorie výpočtových procesů a systémů;

konstatuje, že toto rozšíření lépe odpovídá struktuře matematiky v ČSSR i rozložení výzkumných kapacit a vyslovuje naději, že přispěje k dalšímu zefektivnění základního výzkumu v matematice.

— Konference diskutovala ve dvanácti sekcích k náplni těchto hlavních úkolů a k jejich rozčlenění na dílčí úkoly; zdůraznila nutnost koncentrovat výzkumné kapacity a nedopustit jejich tříštění a duplicitu. Dosavadní metodiku členění hlavních úkolů na dílčí považuje za vyhovující.

— Konference posoudila organizační a pracovní formy státního programu základního výzkumu a zdůraznila úlohu, kterou při plnění úkolů hrají semináře, letní školy, specializované konference a publikační možnosti. Doporučuje poskytovat těmto formám maximální podporu a péči a dále jejich činnost rozvíjet. Zdůraznila i úlohu mezinárodní spolupráce; uvítala by možnost aktivnějšího a rozsáhlejšího zapojení československé matematiky do činnosti Mezinárodního matematického centra S. Banacha ve Varšavě.

— Konference zvláště ocenila iniciativu zástupců vysokých škol technických při projednávání otázek státního programu základního výzkumu a uvítala zapojení matematického potenciálu těchto pracovišť do státního programu základního výzkumu.

II. Perspektiva matematiky v ČSSR do roku 1990

— Konference projednala nástin prognózy rozvoje matematiky v ČSSR do roku 1990. Konstatuje značný význam prognostických prací pro dlouhodobou orientaci výzkumu v matematice a považuje za žádoucí, aby práce na prognóze byla dovedena až k definitivní verzi. Pro další práci na prognóze doporučuje konference přihlédnout k těmto námětům:

1. Vycházet ze skutečnosti, že využívání matematiky při rozvoji naší socialistické společnosti bude možné jen při použití hlubokých teoretických výsledků. Je proto nezbytné rozvíjet teoretický výzkum v matematice jako základ úspěšné činnosti aplikační.

2. Pro další rozvoj matematiky budou důležité hraniční obory matematiky; jejich dalšímu rozvoji proto věnovat zvýšenou pozornost.

3. Intenzivní péči věnovat těm oborům, které mají význam pro aplikace a nejsou dostatečně rozvinuty.

4. Při další práci na prognóze porovnat situaci v ČSSR s perspektivními plány a studii ostatních socialistických zemí a přihlédnout k jejich obsahu a zaměření, účelně se zapojit do integračního procesu v rámci RVHP.

5. Aktivně hledat možnost realizace prognózy.

Konference nesporně přispěla k vzájemné informovanosti a spolupráci československých matematiků a účastníci konference doporučují, aby JČSMF pamatovala na pořádání dalších takovýchto konferencí.

PRVNÍ VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ČLENŮ MVS JČSMF

V rámci Konference československých matematiků Ostrava 1974 proběhlo První valné shromáždění členů matematické vědecké sekce JČSMF. Ze 110 členů MVS přítomných na konferenci se valného shromáždění zúčastnilo 83 členů. Shromáždění vyslechlo zprávu o činnosti MVS

od ustavujícího shromáždění v únoru 1972, zvolilo nový výbor sekce a schválilo usnesení určující další směry činnosti MVS. Nově zvolený výbor na své první schůzi pak zvolil předsedou výboru MVS Doc. JOZEFA NAGYHO, místopředsedy prof. JAROSLAVA KURZWEILA a Doc. BŘETISLAVA NOVÁKA a jednatelem VLADIMÍRA DOLEŽALA.

Vladimír Doležal, Praha

OBHAJOBY A DISERTAČNÍ PRÁCE KANDIDÁTŮ VĚD

Před komisemi pro obhajoby kandidátských disertačních prací obhájili dne 21. března 1974 RNDr. TEO STURM práci na téma: „Isotonní zobrazení“, dne 25. dubna 1974 JAROSLAV HROUDA práci na téma: „Parametrizace v úloze smíšeného celočíselného lineárního programování“ a RNDr. JAN ZÍTKO práci na téma: „Kelloggova iterační metoda a urychlení metody horní relaxace“, dne 6. června 1974 RNDr. LUDĚK KUČERA práci na téma: „Úplná vnoření struktur“, dne 13. června 1974 RNDr. JAN WIESNER práci na téma: „Řešení inverzní úlohy teorie rozptylu“, dne 2. července 1974 VLADIMÍR SOUČEK práci na téma: „O spektru lineárních operátorů“ a MILAN ŠTĚDRÝ práci na téma: „Periodická řešení nelineární rovnice tyče se třením“ a 3. července 1974 RNDr. MILAN MEDVEĎ práci na téma: „Generické vlastnosti parametrizovaných vektorových polí“.

Redakce

OZNÁMENÍ

Mezinárodní matematické centrum S. Banacha ve Varšavě pořádá ve dnech 15. září až 15. prosince 1975 semestr o teorii aproximací.

Semestr je určen pro kandidáty věd a pracovníky, kteří se připravují z této oblasti na vědeckou práci. Celý pobyt vysílaného pracovníka hradí vysílající pracoviště. Účast pracovníků z ČSSR na programu schvaluje Vědecké kolegium matematiky ČSAV.

Redakce